

EDUKACINĖ KULTŪRINĖ PROGRAMA „MOKYKLA + BIBLIOTEKA = ŽINIOS XXL“

Šilutės F. Bajoraičio viešosios biblioteka vykdo edukacinę kultūrinę programą „Mokykla + biblioteka = žinios XXL“. Jos tikslai – praktinis švietimas, grindžiamas projektinės veiklos metodu, ugdymas, auklėjimas, mokymas, darbas popamokinio ugdymo srityje. Tai galima perfrazuoti kaip svarbią kultūros kūrėjo parengtos kultūrinės edukacinės programos (socialinės - visuomeninės, mokyklų bendradarbiavimo, kultūrinės, kraštotyrinės, meninės, ekologinės ar kitokios veiklos) plėtotę, skirtą neformaliajam ugdymui ir populiarinimui. Gaunamas papildomas finansavimas leidžia šias veiklas vykdyti kūrybiškiau, prisitaikant prie moksleivių poreikių ir galimybių, su tęstinumo perspektyva.

Biblioteka pritraukia į biblioteką skaitytojus nuo pačių mažiausių iki studentų. Kuriamos naujos ir netradicinės paslaugos, remiantis parengtomis kultūrinės edukacijos programomis, yra pripažintos vartotojų. Vaikų aptarnavimo skyriaus vedėjos V. Gerulienės iniciatyva yra pasirašytos diferencijuotos partnerystės sutartys – pradedant nuo visų Šilutės miesto lopšelių darželių, pradinių ir pagrindinių mokyklų bei gimnazijų iki jaunimo NVO. F. Bajoraičio viešoji biblioteka vykdo projektus su tarptautiniais partneriais: Bauskės (Latvija) centrine biblioteka, Viljandi (Estija) centrine biblioteka, Kaliningrado A. Gaidaro (Rusija), Zadaro (Kroatija), Brašovo (Rumunija), Punsko, bei Varšuvos (Lenkija) bibliotekomis.

Populiarinant edukacines veiklas ir į jas įtraukiant moksleivius ir jaunimą labai svarbūs tarpinstituciniai ryšiai. Šioje srityje pedagogai, moksleiviai, jaunimo NVO aktyviai dalyvauja Šilutės F. Bajoraičio viešosios bibliotekos Vaikų aptarnavimo skyriaus darbuotojų rengiamose ir vedamose edukacinėse programose ir projektuose. Edukacinių užsiėmimų metu projektinio darbo patirties įgyja užsiėmimų dalyviai – pedagogai, jų ugdytiniai – vaikai ir jaunimas. Svarbiausia tai, jog tokia veikla – praktika gerokai prisideda prie edukacinių programų plėtotės, atsiranda naujos perspektyvos ir puikus veiklos pavyzdys kitoms Lietuvos bei užsienio viešosioms bibliotekoms.

Iš eksperimentiniu principu prieš dešimtmetį pradėtos veiklos išsivystė platus vaikams ir jaunimui skirtų edukacinių programų spektras. Darbuotojos nuolat ieško, bando, įgyvendina naujas idėjas, skatindama individualias vaikų ir jaunimo iniciatyvas. Jos taiko netradicines bibliotekinio darbo formas, įtraukiant į veiklą kuo daugiau jaunųjų vartotojų, sukuriant palankaus edukacinio ugdymo turinį jų vaizduotei aktyvinti, meninės kūrybos interpretacijoms, skaitymo malonumo potyriams. Tokiu būdu vaikai skatinami įsitraukti į kūrybinį meninės saviraiškos patyrimą jiems palankioje erdvėje, taip sudarant galimybes bendrauti, įgyti naujos patirties ir įgūdžių. Per kūrybinę ir edukacinę mokymosi aplinką padedama atsiskleisti vaiko individualumui, formuoti jo tapatybei.

Pagal ilgalaikės edukacinės programos „MOKYKLA + BIBLIOTEKA = ŽINIOS XXL“ yra sukurta netradicinių kultūrinių edukacinių užsiėmimų, renginių ir kt. sistema:

• **Mažųjų bibliotekos bičiulių edukacija**

Per dešimtmetį sukaupta organizuojamų edukacinių programų patirtis leido sukurti pritaikytas erdves ikimokyklinukų edukaciniam užsiėmimams vykdyti viešosios bibliotekos Vaikų aptarnavimo skyriuje – Žaislotekoje, videotekoje, studijoje „Žiniuko karuselė“, bibliotekos Vasaros kiemelyje, taip pat vaidybinių lėlių, ikimokyklinukų teatralizuotų spektaklių pasirodymų erdvėse.

Mažųjų kelias į Šilutės viešąją biblioteką formuojamas jau ankstyvoje vaikystėje rengiant ir organizuojant kultūrinės edukacijos programas. Šios programos vykdomos ne trumpalaikių kampanijų, bet ilgalaikio bibliotekos bendradarbiavimo su partneriais principu.

Ikimokyklinių įstaigų auklėtiniai atskiru grafiku 2–3 kartus per savaitę lankosi bibliotekoje ir dalyvauja edukacinėse – kūrybinėse pamokose „Margaspalvė genio kalvė“, „Kūrybos karuselė“, „Mažojo rytmetėlio svetainė“. Vaikai reiškia savo patirtį meninėje, techninėje kūryboje, panaudodami vaidybines lėles, kartu su edukacinių pamokėlių vadovėmis skaitydami inscenizuoja pasakų personažus, eksponuoja savo sukurtus darbelius. Vyksta garsiniai skaitymai, kurių metu vaikai supažindinami su naujomis knygelėmis, jų metu mažieji piešia, lipdo, karpą ar kitaip kuria aptariamus personažus. Vaikų lopšelio - darželio auklėtiniai būtent bibliotekoje pristato savo sukurtas teatralizuotas programas, kūrybinius darbelius, kt. ir visu tuo tarpusavyje keičiasi.

Tokia veikla pasiteisina – pritraukiama naujų vartotojų, mažieji šilutiškiai atranda kelią į biblioteką, vyksta mažųjų bendradarbiavimas su vyresniaisiais, ugdoma jų smulkioji motorika, lavinamas individualumas. Tokiu būdu prisidedama prie edukacijos populiarinimo vaikų tarpe.

Skaitytojais tampama ir atrandamas kelias į biblioteką jau nuo kūdikystės

Edukacinės - kūrybinės pamokėlės „Margaspalvė genio kalvė“, „Kūrybos karuselė“, „Mažojo rytmetėlio svetainė“

Garsiniai skaitymai, pažintis su naujomis knygelėmis

Vaių lopšelio - darželio auklėtiniai pristato savo sukurtas teatralizuotas programas ir jomis tarpusavyje keičiasi

• Vykdomi mažųjų skaitytojų ir jų šeimos narių netradiciniai edukaciniai užsiėmimai miesto parkuose, skveruose, Šilutės istorinėse vietose, organizuojamos pažintinės edukacinės išvykos bei kelionės.

Rengiami netradiciniai išvažiuojamieji renginiai, vienas iš jų – „Vaikų, tėvelių ir senelių kelionė skaitymo traukiniu“. Traukinyje „Šilutė – Klaipėda“ vyko skaitymai ir knygų aptarimai, dalyviai susipažino su naujomis knygomis, rašytojais, skaitė, bendravo. Į skaitymo veiklą buvo įtraukti naujais ir įdomiais būdais: edukaciniai užsiėmimai Lietuvos jūrų muziejuje (Klaipėda), Girulių bendruomenės namuose, pajūryje, Klaipėdos senamiesčio gatvėse, Klaipėdos apskrities viešojoje I. Simonaitytės bibliotekoje.

Gražus literatūrinis edukacinis pasibuvimas, „Esu lietuvis – esu karalius“ vyko prie Šilutės ažuolo. Jis buvo skirtas Mindaugo karūnavimo dienai. Renginio metu vaikai, tėveliai bendravo, klausėsi istorinių pasakojimų apie Lietuvos karalių Mindaugą, žaidė estafetinius pažintinius žaidimus, sutvarkė saugotiną paveldo teritoriją.

Žaidžiamųjų edukacinių renginių forma stimuliuoja norą pažinti, domėtis, bendrauti ir bendradarbiauti, žaidimo situacijos daro renginį patrauklų vaikams, skatina jaunąją kartą lankytis bibliotekoje ir skaityti.

Edukacinis pažintinis projektas „Vaikų, tėvelių ir senelių kelionė skaitymo traukiniu“

• **Edukacinė programa bibliotekos įvaizdžio formavimui**

Edukacinė programa „MOKYKLA + BIBLIOTEKA = ŽINIOS XXL“ yra viena iš bibliotekos populiarinimo priemonių, jos viešumo, matomumo didinimo, efektyvumo, įvaizdžio ir ryšio su visuomene bei vaikų ir jaunimo telkimo formavimo būdų. Skleidžiant žinių apie biblioteką ir joje vykstančius vaikų ir jaunimo renginius vykdomi dviratininkų, baikerių, gaisrinių automobilių parada, personažų fiestos centrine Šilutės miesto gatve, kareiviškos košės virimas ir kt.

• Žinių siekimas per skaitymą

Kūrybiškai ieškant naujų sprendimų ir inovacinių darbo formų, efektyvia ir patrauklia skaitymo skatinimo priemone tapo inscenuoti skaitymai miesto gatvėse, kai prie skaitančių prisijungia praeiviai – suaugę ir vaikai, visi kas neabejingi knygai. Tai skatina ateiti į biblioteką ir naudotis jos teikiamomis skaitymo, informacinėmis ir kitomis paslaugomis.

• Edukacinis būrelis „Galvočiukai“

V. Gerulienės suburti į būrelį „Galvočiukai“ – vaikai, kurie nedalyvauja kitose popamokinėse veiklose. Ypač būrelio užsiėmimai būna naudingi per moksleivių atostogas.

Edukacinių užsiėmimų metu pagal projektą vaikai patys kuria ir gamina stilizuotas vaidybines lėles, kurių pagalba yra teatralizuojamos pasakos, kuriamos istorijos, atpasakojama tautosaka, menamos mįslės, vyksta krašto pažinimo popietės. Vyresnieji panaudodami savo sukurtas lėles, bendrauja su mažesniaisiais, suteikdami jiems praktinių bei teorinių žinių, kt.

Toks edukacinis švietimas, kai žinios perduodamos per vaidybą, yra priimtinas ir lengvai įsisavinamas. Vaikai ir paaugliai, organizuodami teatralizuotus literatūrinius edukacinius knygų naujienų pristatymus, realizuoja save.

• Rengiami strateginiai edukaciniai renginiai

✓ Kasmet su kultūrine edukacine programa biblioteka aktyviai įsijungia į organizuojamas **Europos dienas Šilutėje**. Renginyje „Žaidžiame Europą!“ jaunieji bibliotekos bičiuliai minėjo Europos Garbės vėliavos įteikimą Šilutės rajono savivaldybei už visai Europai reikšmingą veiklą: aktyvią Europos idėjų sklaidą, prisidėjimą prie svarbių Europos įvykių minėjimo, šviečiamąją veiklą ugdymo įstaigose, bičiulystę su kitų Europos valstybių miestais bei jų bendruomenėmis, savivaldybės teritorijoje esančio istorinio paveldo saugojimą, privačius įmonių ir įstaigų mainus, kt.

Europos dienos organizuojamos ir rajone. Įspūdingas šventinis renginys surengtas Rusnėje ant Atmatos upės kranto, kur įsikūrė šilutiškių Europos miestelis su kultūrinėmis edukacinėmis programomis. Vyko aitvarų kūrimo varžybos, viktorinos, moksleiviai kūrė originalias ekologines skulptūras, vyko koncertai, šoko kolektyvai.

✓ Kas trejus metus rengiamos **Tarptautinės vaikų knygos mugės „Mes iš Baltijos valstybių“** (nuo 1998 metų). Pagrindinis mugės renginys orientuojamas į Mokslo ir žinių dieną (rugsėjo 1-ąją). Organizuojami susitikimai su Lietuvos, Estijos, Latvijos, Rusijos bei Rumunijos vaikų rašytojais, knygų leidėjais, iliustratoriais, kolegomis iš minėtų šalių. Vyksta pažintinės knygų loterijos, piešinių parodos ir konkursai. Profesionalūs dailininkai ir tautodailininkai veda edukacinius karpymo, lipdymo, skulptūros, kaligrafijos ir kitus praktinius užsiėmimus.

• Socialinės atskirties mažinimas

Biblioteka aktyviai bendradarbiauja ir palaiko glaudžius ryšius su socialiniais partneriais: Šilutės dienos paslaugų centru, sutrikusio intelekto žmonių globos bendrija „Šilutės viltis“, VO „Gelbėkit vaikus“. Su šiomis organizacijomis yra rengiami ir vykdomi bendri projektai, programos. Jiems sudaroma galimybė savo edukacinės veiklos rezultatus pristatyti viešojoje bibliotekoje. Noriai dalyvaujama bibliotekos organizuojamuose kultūriniuose edukaciniuose renginiuose, dalyviai patys pristato savo sukurtus teatralizuotus etiudus, spektaklius. Ši veikla pirmiausia mažina socialinę atskirtį, skatina asmenybės skleidimąsi, norą tobulėti, formuoja aktyvų, savimi ir savo gebėjimais pasitikintį, stiprią pažinimo ir bendravimo motyvaciją turintį jauną žmogų.

• Integruotos edukacinės pamokos jaunuomenei

Integruotos edukacinės istorijos, kultūros paveldo, meno, kino, fotografijos, rašto ir kalbos, literatūros, naujų technologijų ir kt. pamokos, bendradarbiaujant su Šilutės rajono mokyklų moksleiviais ir mokytojais, universitetų dėstytojais, profesoriais, dekanais, kt. organizuojamos jau ne vienerius metus. Šių edukacinių pamokų tikslas – skatinti jaunuomenę leisti laisvalaikį su įdomia knyga, domėtis savo šalies, krašto istorija, ugdyti pilietiškumą, suburti jaunimą bendrauti, diskutuoti ir bendradarbiauti, išnaudojant bibliotekos turimus resursus.

Integruota istorijos pamoka „Ką mums reiškia Lietuvos istorijos 1940 ir 1941 metų birželis“

Edukacinė kraštotyrinė pamoka su jaunimu „Šilė karčema įkurta“

Šilutės Vydūno gimnazijos gimnazisto Oskaro Venckaus mokomoji biologijos sisteminė fotografijų paroda „Dūzgianti vasaros pieva“

Atvira srautinė integruota užsienio kalbų ir informacinių technologijų pamoka. Mokiniai - mokytojams

Šilutės rajono mokinių metodinė - praktinė konferencija „Informacinės technologijos mokinių darbuose“

Istorinė integruota pamoka „Iš atminties neišdilo...“, skirta Lietuvos žydų bendruomenės gyvenimo aspektai

• **Inovatoriškos VU dėstytojų jungtinės integruotos edukacinės pamokos naujų technologijų amžiuje**

Šilutės rajono savivaldybės F. Bajoraičio viešoji biblioteka ir Vilniaus universitetas kasmet (nuo 2005 m.) sukviečia moksleivius, gimnazistus, tėvus, jų šeimas ir kitus, besidominančius VU studijų programomis, dalyvauti tradicinėse Vilniaus universiteto dienose Šilutėje. Susitikimų metu pristatomos VU studijų naujovės, vyksta modernios jungtinės integruotos pamokos, vedamos fakultetų dekanų pagal pasirinktą profilį, tokios kaip „Vilniaus universiteto studijų naujovės“, „Šiuolaikinis ekonomistas ir VU Ekonomikos fakultetas“, „Lietuvių kalbos likimas – ar gresia išnykimas?“, „Modernūs fizikos vaizdinimo metodai – tomografija (arba Džekas - Skerdikas be peilio...)“, „Biblioteka – informacijos sistema, kūryba ir komunikacija“ ir kt.

Integruotos pamokos vyksta ne tik Šilutės F. Bajoraičio viešojoje bibliotekoje, bet ir keturiose Šilutės miesto ir rajono gimnazijose. Vilniaus universiteto dienos Šilutėje suteikia puikią galimybę moksleiviams, gimnazistams bei jų tėvams gauti naujausią informaciją apie šią mokymosi įstaigą ir joje dėstomas studijų programas.

VU dekanai bibliotekoje. Dovanoja knygų kolekcijas būsimiesiems studentams

Integruota Fizikos fakulteto dekanu prof. habil. dr. Vytauto Balevičiaus fizikos pamoka gimnazistams

PASIEKTI REZULTATAI

Kultūrinės edukacinės programos „MOKYKLA + BIBLIOTEKA = ŽINIOS XXL“ dėka pasiekta daug puikių rezultatų visose užsibrėžtos edukacinės veiklos srityse. Ypač gerų pasiekimų suteikė Kino meno ir fotografijos edukacinių pamokų ciklas, kuris sudarė galimybę atrasti gabius vaikus, skatino vaikų ir jaunimo saviraišką dalyvaujant animacijos ir fotografijos kūrime. Vienas iš sėkmingos veiklos įrodymų – naujomis kompiuterinėmis technologijomis Šilutės Vydūno gimnazijos gimnazisto Oskaro Venckaus sukurtas animacinis 10 min. trukmės filmas „Seniai, seniai prieš penkis šimtus metų“. Tai filmas, reprezentuojantis Šilutę (2011 m. miestas švenčia 500 m. jubiliejų), paties autoriaus įgarsintas Mažosios Lietuvos senąja lietuvininkų kalba. Animacinis filmas buvo labai teigiamai įvertintas Kauno technologijos universiteto Dizaino ir technologijų fakulteto Grafinių komunikacijų inžinerijos katedros profesoriaus, habilituoto technologijų mokslų daktaro Edmundo Kibirskščio. O. Venckus dalyvavo ir edukaciniame fotografijos projekte „Dūzgianti vasaros pieva“. Fotografavo vabalų šeimas, medžiagą sistemino, paruošė ir parengė fotografijų parodą tokiu pačiu pavadinimu, kuri buvo gerai įvertinta ne tik profesionalių fotografų, bet ir kaip mokomoji metodinė priemonė biologijos

mokslo pažinimui ir mokymuisi. Šiuo metu O. Venckus dalyvauja konkurse „Sukurk stilių šiuolaikinei bibliotekininkei“. Laukiame rezultatų.

Puikus kultūrinės edukacinės programos rezultatas – išleistas sieninis kalendorius skirtas Šilutės miesto 500 metų jubiliejaus paminėjimui, kuriame publikuoti edukacinių užsiėmimų metu vaikų ir jaunimo sukurti piešiniai.

Literatūrinės edukacijos rezultatas – Pamario pagrindinės mokyklos moksleivio Mariaus Jokubausko laimėta prizinė vieta bei apdovanojimas diplomu ir skaitmeniniu fotoaparatu konkurse „Ateities biblioteka“ .

Sofijos Vasilenkaitės - Vainilaitienės organizuotame literatūriniame festivalyje „Susitikimas Ežio dvare“ Šilutės Vydūno gimnazijos gimnazistės Agnė Girulytė ir Viktorija Jokužytė dalyvavo ir laimėjo įsteigtus prizus – knygas.

Kultūrinė edukacinė programa „Mokykla + biblioteka = žinios XXL“ pristatyta ir dalintasi patirtimi Bauskės (Latvija) centrinėje, Viljandi (Estija) centrinėje, Kaliningrado A. Gaidaro (Rusija) vaikų bibliotekose, Pamario krašto švietimo ugdymo įstaigose, nevyriausybinėse vaikų ir jaunimo organizacijose.

Kultūrinė edukacinė programa „Mokykla + biblioteka = žinios XXL“ suaktyvino veiklą vaikų ir jaunimo edukacijos srityje, sukūrė aktyvų bendradarbiavimą su švietimo įstaigomis, nevyriausybinėmis vaikų ir jaunimo organizacijomis, siekiant užtikrinti prasmingą vaikų ir jaunimo laisvalaikio užimtumą, kūrybiškumą, domėjimąsi mokslu ugdymą, socialinės atskirties grupėms priklausančių vaikų integravimą į visuomenę; skatinimą, palaikymą ir globą jaunesiems meno kūrėjams dalyvaujant įvairiuose konkursuose. Ši programa veiksminga, padedanti ugdyti vaikų intelekto raidą nuo pirmojo apsilankymo bibliotekoje iki jų brandos; aukštą asmeninę kompetenciją bei gebėjimus, suburiant optimalių partnerių tinklą bibliotekos paslaugų plėtrai.